

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอน

2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการวัดและประเมินผลการสอน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา

4. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาหรือไม่ อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มประชากร เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 18 คน และครูอิสลามศึกษา จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 126 คน จาก 18 โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1, 2 และ 3

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 รูปแบบของเครื่องมือ

รูปแบบของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งใช้กับผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาจากการประมวลและดัดแปลงข้อความจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของจุไร ชูรักษ์ (2540:216-227) เฉลิมพล และชัน (2550:147-159) และอามีเนาะ มามู (2543:165-117)

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล

2. นำหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 หัวหน้าวิชาการ ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และครูอิสลามศึกษา ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด นำมาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการวิจัยต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มประชากร มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยใช้ค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

2.3.2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน

2.3.3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาจากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน

2.3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

2.3.5 หาค่าความถี่และจัดลำดับความถี่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียน และพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาจากแบบสอบถามตอนที่ 4 วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา เห็นว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา เห็นว่าในภาพรวมและรายด้านมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างงานนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ.66

3.1 ความสัมพันธ์รายด้านระหว่างงานนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้แก่ (1) ด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับด้านการเตรียมการสอน (2) ด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) ด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (4) ด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับด้านการวัดและประเมินผลการสอน (5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการเตรียมการสอน (6) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (7) ด้านการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (8) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านวัดและประเมินผลการสอน (9) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการเตรียมการสอน (10) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (11) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (12) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (12) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับด้านวัดและประเมินผลการสอน (13) ด้านการวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับด้านการเตรียมการสอน (14) ด้านการวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (15) ด้านการวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (16) ด้านการวัดและประเมินผล มีความสัมพันธ์กับด้านวัดและประเมินผลการสอน (17) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (18) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ ได้แก่ (1) ด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (3) ด้านการวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (4) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับด้านการเตรียมการสอน (5) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (6) ด้านการพัฒนาครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับด้านการวัดและประเมินผลการสอน

ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากและต่ำ ไม่ปรากฏในความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา

4.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาดังต่อไปนี้

4.1.1 ด้านหลักสูตร มีปัญหามากที่สุดคือ หลักสูตรอิสลามศึกษามีความไม่สมบูรณ์ และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รองลงมาคือ หลักสูตรอิสลามศึกษามีความไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน คือ นักเรียนมีความรู้ต่ำกว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความสมบูรณ์ และหลักสูตรแกนกลางให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รองลงมาคือ ควรจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนขาดการนิเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้ครูยึดการสอนแบบเดิม ๆ โดยเน้นการบรรยาย รองลงมาคือ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้ให้คำแนะนำด้านเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ที่สามารถเข้าใจผู้เรียน และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการนิเทศภายในโรงเรียนควรทำการนิเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รองลงมาคือ ควรจัดอบรมและศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ให้ทันกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

4.1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ไม่มีความหลากหลาย และไม่มีทันสมัย รองลงมาคือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และไม่ให้ความสำคัญในการจัดซื้อสื่อและวัสดุประกอบการเรียนการสอนอิสลามศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน มีความหลากหลาย และทันสมัย รองลงมาคือ ควรจัดสรรงบประมาณ และให้ความสำคัญในการจัดซื้อสื่อและวัสดุประกอบการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น

4.1.4 ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาน้อย รองลงมาคือ ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาน้อยมาก โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาอย่างจริงจังแก่ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนควรให้ความสำคัญและติดตามการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

4.1.5 ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีปัญหามากที่สุดคือ มีการจัดประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับอิสลามศึกษาน้อยมาก รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ครูอิสลามศึกษาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับอิสลามศึกษาน้อย สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดประชุม อบรมทางวิชาการเกี่ยวกับอิสลามศึกษาให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น รองลงมาคือ ควรเปิดโอกาสให้ครูอิสลามศึกษา ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนที่เปิดสอนอิสลามศึกษาด้วยกันให้มากขึ้น

4.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาดังต่อไปนี้

ด้านการเตรียมการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ มีเวลาในการเตรียมการสอนน้อย เพราะต้องรับผิดชอบงานโรงเรียนหลายอย่าง รองลงมาคือ ศึกษาวเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนไม่เต็มที่ สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรมีการเตรียมการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง และให้ทางโรงเรียนลดภาระงานให้น้อยลง แต่ให้อยู่ในความเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน รองลงมาคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์และทำความเข้าใจหลักสูตร ตลอดจนนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ ขาดเทคนิคในการสอน จึงไม่สามารถเข้าใจผู้เรียนได้ในบางครั้ง รองลงมาคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนโดยเน้นเทคนิคการสอนที่หลากหลายและทันสมัย สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอนที่หลากหลาย และเทคนิคการสอนที่ทันสมัย รองลงมาคือ ทางโรงเรียนควรเข้มงวดในวิธีการสอนของครูโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โดยเฉพาะสื่อจำพวกภาษาและเทคโนโลยี ครูจึงต้องผลิตขึ้นมาเองในบางครั้ง รองลงมาคือ ครูอิสลามศึกษาไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โดยเฉพาะการเก็บรักษา เพื่อสามารถใช้สื่อได้นาน ๆ สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อจำพวกภาษาและเทคโนโลยี รองลงมาคือ ควรจัดอบรมและให้ความรู้ด้านการผลิตและการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เพื่อสามารถใช้สื่อได้นาน ๆ และเกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม มีปัญหามากที่สุดคือ ไม่ค่อยเข้มงวดในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รองลงมาคือ นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรม สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มากที่สุดคือ ควรปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนให้มากขึ้น รองลงมาคือ ครูอิสลามศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ด้านการวัดและประเมินผลการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ ขาดความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการสอนอิสลามศึกษา รองลงมาคือ ทำการวัดและประเมินผลไม่หลากหลายและไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด สำหรับข้อเสนอแนะ ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้มาก

ที่สุดคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างหลากหลายวิธี และครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รองลงมาคือ ควรทำการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย โดยจัดทำเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับความยากง่ายของเนื้อหา และให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาในด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาครูผู้สอน พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุไร ชูรักษ์ (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับการนิเทศภายในโรงเรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอำภา สุขทองแท้ (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนทำการนิเทศครูอิสลามศึกษาในบางเรื่องอย่างไม่เต็มที่ อาจเป็นเพราะภาระที่มากมายต้องรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่า ปัจจุบัน ส่วนใหญ่การดำเนินงานต่างๆ ทางเขตพื้นที่การศึกษาได้มอบหมายให้ทางโรงเรียนรับผิดชอบโดยตรงและมากกว่าเดิม และการทำวิทยฐานะก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจและดึงดูดใจ ทำให้ครูและบุคลากร

ทางการศึกษาพากันรีบเร่งจัดทำและเก็บรวบรวมผลงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งวิทยฐานะ เพราะฉะนั้น เวลาในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง จึงหาได้ค่อนข้างยากเลยทีเดียว โดยเฉพาะ การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งทำได้อย่างไม่ต่อเนื่องหรือนาน ๆ ครั้ง หรือทำในช่วงต้น ๆ แล้วค่อย ๆ หายไป จึงทำให้ครูบางคนละเลยและไม่เอาใจใส่ในการทำหน้าที่ สอน เพียงแค่สอนให้ผ่านไปวัน ๆ เท่านั้น

2. ระดับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาในด้าน การเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้าน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการวัดและประเมินผลการสอน พบว่า ในภาพรวม และรายด้านมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ เนื่อง จ้างรงค์ (2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีพศึกษาภาคตะวันออก พบว่า พฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูวิทยาลัยเทคนิค โดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้านปฏิบัติพฤติกรรมในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของจินดา ทับจิ้น (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ พบว่า ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของจุไร ชูรักษ์ (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษา ภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า ใน ภาพรวมครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวาลี หันสมร (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอตาพระยา จังหวัด สระแก้ว พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง กับผลการวิจัยของสุภาพร หนูทอง (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของ ครูเกษตรที่เอื้ออำนวยต่อมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียน พบว่า ครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการสอนที่เอื้ออำนวยต่อมาตรฐาน การศึกษาของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาการสอนวิชาอิสลามศึกษาของ ผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส พบว่า ระดับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มี วุฒิครูและไม่มีวุฒิครู ในภาพรวมมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย ของอุไรพร พานิชกุล (2539:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนและความต้องการ พัฒนาการของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พังงา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการปฏิบัติพฤติกรรม

สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอำภา สุขทองแท้ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูอิสลามศึกษาบางคนยังไม่มีควม สันตัดในการเตรียมการสอนและการจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนการสอน การทำ บันทึกล้างการสอน เป็นต้น รวมทั้งไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูอิสลามศึกษามี ภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น เพราะต้องรับผิดชอบงานโรงเรียนหลายอย่าง จึงขาดการเตรียมการสอน ที่ดี ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูอิสลามศึกษาบางคนยังยึดติดกับการสอน แบบเดิม ๆ โดยยึดหนังสือและเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้น้อย แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีครูอิสลามที่เพ่ง สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ และมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถผลิตสื่ออิสลามศึกษาที่มีความหลากหลายและทันสมัย โดยใช้ เทคโนโลยี และสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะมีการผลิต สื่อทางภาษาและเทคโนโลยี มีการบูรณาการบางรายวิชาเข้าด้วยกัน และสามารถนำไปปรับใช้ในการ เรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครู อิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .67 สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุไร ชูรัช (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดย ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.9 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544:บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรม การสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลาม ศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูโดยภาพรวมและรายด้าน มี ความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความเห็นแตกต่างกันต่อระดับ

ความสัมพันธ์ โดยครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูเห็นว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และครูสอนอิสลามศึกษาที่ไม่มีวุฒิครูเห็นว่า มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนบางคนยังทำการนิเทศอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่เต็มที่ เนื่องจากมีภาระที่ต้องรับผิดชอบกับทางโรงเรียนหลายอย่าง จึงมักทำการนิเทศในช่วงต้น พอช่วงปลายจะค่อยๆ หายไป โดยเฉพาะการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและเยี่ยมชั้นเรียน ทั้งๆ ที่การนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้นได้ แต่กลับถูกเพิกเฉยและมองข้าม แต่อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายมีการติดตามการปฏิบัติงานและพฤติกรรมการสอนของครูอย่างจริงจัง ทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและทำหน้าที่สอนได้อย่างเต็มศักยภาพ เพราะฉะนั้น การนิเทศภายในเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ครูอิสลามศึกษามีพฤติกรรมการสอนที่ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเพิ่มมากขึ้น ดังที่กรองทอง จิระเดชากุล (2550: 2) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้ร้อยรัดกัน ทำให้เกิดผลในการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1.1 ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

(1) ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนควรทำการนิเทศครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้านอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะด้านสื่อการเรียนการสอน เพราะผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรทำการ

นิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอย่างจริงจัง รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูหรือเยี่ยมชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูได้ซักถามปัญหาและข้อข้องใจเกี่ยวกับการสอนของตนได้ดียิ่งขึ้น

(2) ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสอนอิสลามศึกษาแก่ครู โดยเริ่มตั้งแต่การทำแผนการสอน การทำโครงการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน การทำวิจัยชั้นเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากครูอิสลามศึกษาบางคนยังไม่มีควมสันทัดในการเตรียมการสอนและการจัดทำเอกสารต่าง ๆ และเพื่อให้ครูอิสลามศึกษานำไปใช้ได้จริง

(3) ผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนควรจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน และตระหนักในหน้าที่สอนของตนให้มากยิ่งขึ้น

(4) ทางโรงเรียนและส่วนที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณในจัดซื้อสื่อและวัสดุในการผลิตสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน เช่น แบบเรียนอิสลามศึกษา แบบฝึกต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อทางภาษาและเทคโนโลยี เช่น CD, CAI เป็นต้น

5.3.1.2 ด้านพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา

(1) ครูอิสลามศึกษาต้องเตรียมการสอนทุกครั้งที่มีการสอน และทำการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอน เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ถึงแม้จะมีอุปสรรคในด้านภาระหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้นก็ตาม

(2) ครูอิสลามศึกษาต้องทำการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ยึดติดกับการสอนแบบเดิม ๆ ซึ่งยึดหนังสือและเน้นครูผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดเกิดการเรียนรู้ได้น้อย

(3) ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยเริ่มตั้งแต่การผลิต การนำไปใช้ และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถใช้ได้นาน ๆ รวมทั้งการผลิตสื่อทางภาษาและเทคโนโลยี

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส โดยศึกษาจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาที่มีอายุ เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ต่างกัน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส โดยศึกษาจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และโรงเรียนที่เปิดสอนอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2549

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในโรงเรียนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส โดยศึกษาจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา

4. ควรศึกษาปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส โดยศึกษาจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูอิสลามศึกษา